

Halászzati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XI. évfolyam

2010/
március

A Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa
információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

A törvény értelmezése és a Tisza-tó esete

Két témakörrel tájékoztatták a szaksajtót február 17-én a Magyar Országos Horgász Szövetségének (MOHOSZ), a Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsának (Haltermosz) és a Magyar Agrárkamara Halgazdálkodási Alosztályának (MAK) képviselői. Dr. Szabó Imre, a MOHOSZ elnöke, Dr. Orosz Sándor, a Haltermosz ügyvezető elnöke és Csoma Gábor, a MAK alosztályának alelnöke a horgászható és halászható vízterületek pályáztatásával összefüggő kártalanítás kérdéseiről, valamint a Tisza-tó horgászatának ezzel összefüggésben kialakult áldatlan helyzetéről számolt be. A több százézes horgásztársadalom figyelmének középpontjában álló ügy a halásztársadalom jövőjét is érinti.

Szabó Imre elnök néhány bevezető mondat után átadta a szót Orosz Sándornak, aki országgyűlési képviselőként is sokat tett a halászatról és horgászatról szóló törvény megszületéséért. Az ügyvezető elnök hangsúlyozta, hogy halászatról és horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény nagy konszenzussal született, ami azt is jelenti, hogy mind a halász-, mind a horgásztársadalom egyetértett a kodifikáció tartalmával, szellemével. Sajnálatos, hogy a Tisza-tó esetében ennyire elfajultak a dolgok, és az is, hogy hét év alatt nem született még bírói döntés.

A Haltermoszhoz ugyan nincs köze a Tisza-tóhoz és körülötte kialakult pereskedéshez, de a Földművelésügyi Minisztérium által kiadott közlemény rossz üzenet a halászság számára a jövőt illetően. Azzal ugyanis, hogy közleményében az FVM a per lezárta előtt a MOHOSZ-t birtokon kívül helyezte és a Sporthorgász Kft.-nek adta a tóra vonatkozó horgászjegy-kiadási jogokat, azzal új értelmezését adta a halászatról és horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény 14. § (3) bekezdésének, amely a következőképpen rendelkezik:

„A halászati jog haszonbérletére kötött szerződés megszűnésekor, eltérő megállapodás hiányában, a haszonbérlet követelheti az általa létesített, el nem vihető halászati berendezéseknek, létesítmények-

nek – ideértve a telepítési költségek meg nem térült részét is –, valamint az okszerű gazdálkodás mértékéig a hasznos beruházásoknak a szerződés megszűnésekor tényleges értékét. A haszonbérlet mindaddig birtokban marad, amíg a haszonbérbeadó az elszámolási kötelezettségének eleget nem tesz.” A törvényt előkészítő Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium e törvény előkészítésekor kikérte a sajtótájékoztatót tartó három szervezet véleményét erről a pontról. Mindhárman jónak és előremutatónak tartották ezt a törvényt.

A törvény parlament általi elfogadását követően ez az előírás akkor kapott kiemelt jelentőséget, amikor 2000-ben megszűntek a korábbi, határozatlan időre átadott halászati jogosultságok és a magyar állam pályázatokat írt ki a tulajdonába és halászati jogosultságába tartozó vizek 15 éves időszakra vonatkozó haszonbérletére. A pályázatok kivétel nélkül tartalmazták a korábbi halászati-horgászati hasznosítók előírások szerinti kártalanítási igényét. Ezeket az összegeket tulajdonképpen az államnak, mint haszonbérbeadónak kellene a korábbi haszonbérletnek megtérítenie, de természetesen az állam a potenciális, majd nyertes pályázókra terhelte, terheli a kártalanítási összeget. A kártalanítás tulajdonképpen azt szolgálja,

Tartalom:

Valóban azonosak-e a jogszabályi

feltételek? _____ 3

Hatékony érdekképviseletre

lenne szükség _____ 4

Szükség van halászokra a természetes

vizeken _____ 6

Hét év kell a talpra álláshoz _____ 7

hogy a korábbi hasznosító az el nem vihető műszaki berendezések, létesítmények, ideértve a vízbe telepített halállományok telepítési költségeinek meg nem térült részét megkapja.

Am az FVM a közleményével semmibe vette a törvény e rendelkezését, mivel a MOHOSZ-t még nem kártalanították. Orosz Sándor aggályosnak tartja az értelmezést a jövőt illetően, hiszen ha új pályázatokat írnak ki a természetes vizek halászati jogának megszerzésére, akkor ezen az elven nem a szakmai hozzáértés lesz az irányadó, hanem, hogy éppen ki áll közel az aktuális döntéshozókhoz. Így viszont az új halászatra jogosult személy, cég nem tud eleget tenni azoknak a halászati szakmai követelményeknek, amellyel a természetes víz állapotok hosszú távon megőrizhető. Kiüresedhetnek a vizek, eltűnhet belőlük a halállomány, hiszen nem lesz utántelepítés, s ezzel a vizek sorsa is megpecsételődhet.

Szabó Imre szerint a kártalanítás, az elszámolás nem egy pénzügyi alapú, hanem egy halászati szakmai alapú folyamat. A kártalanítás jól szolgálta a 2000. évi pályázati folyamatokat, nem okozott feszültségeket és jól szabályozta azt, hogy meghatározóan szakmailag hozzáértő, tőkeerős, gazdálkodásra és kártalanításra kész cégek pályázzanak a vizek hasznosítására. Több cég, szervezet 2000-ben a törvény kártalanítási fejezetét alkotmányellenesnek vélte, különösen az elszámolásig, kártalanításig a birtokban maradást nem tudta elfogadni, ezért alkotmányossági normakontrollt kezdeményeztek az Alkot-

(Folytatás a 2. oldalon)

A törvény értelmezése és a Tisza-tó esete

(Folytatás az 1. oldalról)

mánybíróságon. Az Alkotmánybíróság 2008. június 16-án kelt határozatában elutasította a beadványt és kimondta:

1. „a halászatról és horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény 14.§ (3) bekezdésének második mondata alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.”

2. „a halászatról és horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény 14.§ (3) bekezdésével összefüggésben benyújtott mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítványt elutasítja.”

A döntést részletesen és alaposan megindokolták. Az Alkotmánybíróság precedensbíróság, konkrét törvényi előírások értelmezésének magyarázatával sohasem foglalkozik, ezért az indoklásában felhozott érveket egy jövőbeni törvényalkotás, vagy törvénymódosítás lehetséges irányaként közli.

Az elnök is úgy vélte, hogy az FVM részéről ezt az indoklást félreértelmezték és jogértelmezésükkel a halászatról és horgászatról szóló törvény alkotmányos elírásait másképpen alkalmazzák, mint a pontos törvényi előírás. Ez az alkalmazási mód súlyos feszültséget okozott az olyan ügyekben, melyekben a kártalanítási kérdések már évek óta húzódnak. A minisztérium önhatalmúlag, a törvénnyel szemben vitatja és nem megfelelően alkalmazza a „birtokban maradás” fogalmát, és ezzel összefüggésben az elszámolási kötelezettséget. A helytelen törvényalkalmazási gyakorlat miatt tökeszegény, szakmailag nem felkészült, kártalanításra, gazdálkodásra alkalmatlan vállalkozások kezébe kerülhetnek a már ma és a jövőben is a horgászati és halászati nagy értékű vízterületek. Mindhárom szervezet kéri és felhívja az földművelésügyi kormányzat figyelmét, hogy az alkotmánybírósági határozat és az alkotmányosság próbáját kiálló törvényi előírás szerint járjon el.

A helytelen törvényi alkalmazási tendencia első kárvallottja a Tisza-tó és a vízterületen érdekelt horgásztársadalom. A MOHOSZ mint korábbi hasznosító kártalanítására a 2002. évtől a mai napig nem került sor és ezért a szövetség, azóta is folyamatosan, jogszerűen birtokban van. Erre a hasznosítási jogra kíván az FVM birtokba helyezni egy tökeszegény társaságot, mely bár a pályázatot megnyerte, de 7 év alatt és feltehetően a jövőben sem kí-

vánja az állam által a pályázatban és szerződésben is előírt kártalanítási kötelezettségét teljesíteni. (Csak zárójelben: a bíróság által felkért halászati szakértő szerint 150 millió forint kártalanítás illeti meg a MOHOSZ-t.) A helyzet eldurvult, amikor a társaság területi engedélyeket kezdett el forgalmazni a 2010. évre és agresszív média kampányba kezdett a kizárólagos hasznosításáról. A MOHOSZ az ügyben minden halászati hatósági határozatot megtámadott közigazgatási bíróságon, melynek halászati hatálya nem vitatható és ezen kívül is évek óta több bírósági ügy folyik a kártalanításról és birtokban létről. A MOHOSZ a halászati hatóság részéről jóváhagyott, a Tisza-tóra 2010. évre is érvényes halgazdálkodási tervvel rendelkezik, mely az alapja a területi engedély kiadásának, a halórzésnek, a halasításoknak, egy-

sa. De addig is szerencsés volna, hogy az FVM visszavonná korábbi közleményét, ugyanis jelenleg mindkét fél árusít a horgászoknak területi jegyeket. A MOHOSZ arra bízta horgászait, hogy az általa kibocsátott területi jegyeket vásárolják, mivel a tó halászati és horgászati hasznosító jogait a szervezet a törvénynek megfelelően gyakorolja. A törvény szerint a MOHOSZ az egyetlen szervezet, amely törvényesen forgalmazhatja az egyesületeken, illetve a jegyforgalmazókon keresztül a Tisza-tóra érvényes területi jegyeket. Az elnök ugyanakkor biztosította a horgászokat, hogy abban a nem várt esetben, ha a bíróság másként döntene, mint ahogyan a MOHOSZ értékeli a jogi helyzetet, és a kft.-t tekintené jogos hasznosítónak, a horgászokat kártalanítják. A horgászokat kár nem érheti, s mindazoknak, akik a

A sajtótájékoztató elnöksége

szóval a gazdálkodásnak. Az FVM álláspontja, az ügyben tett intézkedései és több megnyilatkozása, nagy feszültséget okozott a horgásztársadalomban. A mára már szövetségesnek tekinthető ügyben kizárólag a független magyar bíróság tudja kimondani a végső szót, tud jogerősen ítélni. Mindhárom szervezet kifejezi azon véleményét, hogy a Tisza-tó hasznosítását és valamennyi hazai vízünk hasznosítását kizárólag a hatályos törvényi szabályozás szerint kell megoldani a horgász- és halásztársadalom nyugalmanak megőrzése érdekében.

S hogy valóban a bíróságra kell hagyni a döntést, azt Csoma Gábor egy holtággal kapcsolatos kártalanítási ügygel igazolta. A bíróság mind első, mind második fokon megítélte a kártalanítási összeget a birtokból kívüli cég számára, s két év alatt lezárult a vita. A Tisza-tó körül zajló pernek valószínűleg márciusban lesz folytatá-

MOHOSZ által kibocsátott területi jegyet vásárolták, a szervezet természetesen és jogszerűen a teljes jegyárat visszatéríti, hangoztatta az elnök.

Végezetül az is elhangzott, hogy a halásztársadalomnak sem mindegy, hogy érvényre jut-e a törvény szava. A halászok és a horgászok ma már szoros együttműködésben élnek, hiszen a horgászvizek lakóit a halásztól vásárolják a horgászegyesületek. Mindkét fél gondosan ügyel arra, hogy a természetes vizek halállományja egészséges, jó állapotban legyen, így megőrizve a vizek jó minőségét, a környezeti állapotokat. A 330 ezres horgásztársadalomnak pedig az az elsődleges érdeke, hogy a Tisza-tó ügye minél gyorsabban rendeződjön, s gondtalanul élvezhessék a tó természeti szépségét, látványát, így eredményesen hódolhatnak a hobbijuknak, vagyis a halfogás örömeinek.

(hajtun)

Valóban azonosak-e a jogszabályi feltételek?

Előző lapszámunkban interjút közzeltünk dr. Süth Miklós főállatorvossal, szakállamtikárral, „Kölcsönös a bizalom, jó az együttműködés” címmel. Szilágyi Gábor, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsának feldolgozói társelnöke vegyes érzésekkel olvasta a nyilatkozat azon részét, amelyben a szakállamtikár a kereskedelmi üzletláncok halfeldolgozói tevékenységéről nyilatkozik. A társelnök szerint a saját bőrükön tapasztalják, hogy a gyakorlat ellentmond az elhangzottaknak.

Idézzük Süth Miklós szavait: „Gyakran halom, hogy a multinacionális kereskedelmi láncok gyakorlata versenyhátrányt okoz a haltermelőknek, de mondhatom a pékeket is. Szakmai szempontból csak részben osztom ezeket a véleményeket, hiszen a szabályozásban nincs különbség. Uniós rendelet szabályozza, hogy milyen higiéniai előírásoknak kell megfelelni az élelmiszer-előállító üzemeknek.”

Szilágyi Gábor szerint nem csak a gyakorlat más, hanem a törvények is más rendelkeznek. Különböző jogszabályok vonatkoznak a hipermarket láncokra, amely a háttérben bonthat halat, és más szabályok a halfeldolgozó üzemre. Eleve kizárt ugyanazokat a feltételeket megkövetelni egy kis halszaküzlettől és egy feldolgozótól. A kis üzletben például nem tudják kellően elkülöníteni a szennyes övezeti részt a tisztától, a melléktermékek megfelelő tárolása is nehézségekbe ütközik. Abban nincs is vita, hogy ne legyenek olyan kis üzletek, ahol a napi célra elegendő halat bontsanak. De az, hogy nagyobb felhasználókat, éttermeket, szállodákat lássanak el olyan helyekről, amelyek arra kapnak engedélyt, hogy csak a fogyasztókat szolgálják ki, ez bizony erős versenyhátrányt okoz a feldolgozóknak.

A hatóság olyan szigorú feltételeket követel meg a feldolgozóktól minden egyes ellenőrzéskor, ami komoly fejlesztést, beruházást igényelt, és komoly összegeket igényel a fenntartásuk a mai napig. Ezzel szemben a nagy áruházláncoknál ezeket a feltételeket nem várják el. A halfeldolgozóknak EU-számmal kell rendelkezniük ahhoz, hogy értékesíthessék a termékeket, viszont az üzletláncoknál nem rendelkeznek ilyen számmal, miközben kereskedelmi tételekben értékesítik az általuk bontott halat. Az ellenőrzéskor pedig nem vizsgálják, hogy ezek az üzletek kinek értékesítik a halat, miként az éttermeket (amelyek nem végfelhasználók), szállodákat sem, hogy honnan vették a haltermékeket.

Érdekes megfigyelés: ha minden rendben lenne, miért nem építenek ország-

szerte jónéhány halfeldolgozó üzemet? A társelnök szerint azért nem, mert a meglévő öt-hat feldolgozó sem él meg az édesvízi halfeldolgozásból. Az egyik csak időszakosan dolgoz fel halat, a másikonál gondolkodnak a bezárásról, a harmadikonál sem tudják a kapacitást rentábilisan kihasználni, és sorolhatnánk tovább. Eközben a hipermarketek, az új szereplők nem ugyanazon feltételekkel élnek és virulnak. Nincs itt rendben valami, amit illene a hatóságoknak is megvizsgálniuk, s változtatniuk.

Már csak azért is, mert a szövetség korábban is jelezte, hogy zavar van a piac e szegmensében. Ime egy levél, amelyet az FVM-ből, Dr. Kocsner Tibor főosztályvezető megbízásából dr. Pásztor Szabolcs mb. osztályvezető írt Lévai Ferenc társelnöknek.

„A 2009. január 28-án Dr. Süth Miklós szakállamtikár úr részére írt levelében feltett kérdésekre az alábbi választ adom.

A jelenleg hatályos, az állati eredetű élelmiszerek forgalomba hozatalának és az értékesítés helyén történő élelmiszer-előállításnak élelmiszer-higiéniai feltételeiről szóló 64/2007. (VII. 23.) FVM-EUM együttes rendelet 1. § (1) cikke alapján azok a kereskedelmi létesítmények,

amelyek közvetlenül a végső fogyasztó számára értékesítenek állati eredetű élelmiszert, nem minősülnek az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról szóló 853/2004/EK Európai Tanácsi és Parlamenti rendelet alapján engedélyezendő üzemeknek.

Az Ön által említett engedélyezett üzemek listáján azok a létesítmények szerepelnek, amelyek a 64/2007-es rendelet kereteit meghaladó tevékenységet folytatnak, és így a 853/2004/EK rendelet alapján engedélyezendőek, vagy az ilyen jellegű tevékenységüket a 64/2007-es rendelet hatálybalépését megelőzően, az akkor hatályos jogszabályok szerinti engedélyezett követően kezdték meg.

Egy olyan kereskedelmi létesítménynek (pl. hipermarket) tehát, amely csak a végső fogyasztó számára értékesít állati eredetű élelmiszert (pl. halászati termé-

Szilágyi Gábor társelnök

ket), nem ugyanazoknak a követelményeknek kell megfelelnie, mint egy üzemnek.

Ezek, a 64/2007-es rendelet hatálya alá tartozó létesítmények a feltett kérdésre vonatkozó tevékenységüket a hivatkozott rendelet szerint marginális, helyi és korlátozott módon végezhetik, ezzel összefüggésben bizonyos szempontból enyhébb szabályozás vonatkozik rájuk, amely azonban természetesen nem veszélyezteti az előállított élelmiszer biztonságát. Az alapvető higiéniai követelményeket megfogalmazó szabályok (mint például a HACCP rendszer működtetése, eszközök, munkaterület tisztántartása, higiénikus tevékenység, hőmérsékleti követelmények) e létesítmények esetében is kötelező érvényűek.

Az ilyen kereskedelmi létesítmények engedélyezése során a területileg illetékes Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal szakhatóságként működik közre, azonban a működési engedélyt nem ő adja ki. Ettől függetlenül természetesen hatósági ellenőrzések során vizsgálja a követelmények betartását, és hiányosságok feltárása esetén megfelelő szankciókat ró ki.

Amennyiben Elnök úr konkrét információkkal rendelkezik ilyen hiányosságokról, ezek bejelentését követően szükség esetén hatósági vizsgálat kezdeményezhető.

A termékek feldolgozása során keletkező melléktermékek kezelésének szabályait a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre vonatkozó egészségügyi előírások megállapításáról szóló 1774/2002/EK Európai Parlamenti és Tanácsi rendelet határozza meg. A rendeletben foglalt betartását szintén a területileg illetékes MgSzH Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága ellenőrzi.”

H. Gy.

Hatékony érdekképviseletre lenne szükség

A múlt hónapról elmaradt beszélgetést pótolunk február 10-én Hortobágyon, a Halgazdaság Zrt. irodaházában. Hárman ültük körül az asztalt: a házigazda Puskás Nándor, a Hortobágyi Halgazdaság Zrt. vezérigazgatója, Sztanó János, a Szegedfish Kft. ügyvezető igazgatója, és e sorok írója. Előző lapszámunkban már beszámoltunk a januári bővített ügyvezetőségi ülésről, amelyen a Puskás Nándor és Sztanó János által készített agrár-környezetgazdálkodási programot vitatták meg. A vita eredménytelensége az utolsó csepp volt a pohárban: a két cég március elsejével kilépett a szövetségből.

Ahogy előző írásunkban is jeleztük, az ülés nem volt vitamentes. A két cég vezetője már akkor jelezte, hogy egy riport keretében szeretné kifejtetni álláspontját, objektív tájékoztatást adva ezzel a hazai haltermelőknek a kialakult helyzetről. Sztanó János mindjárt a beszélgetés elején leszögezte, hogy az akgtámogatás megszűnése a jéghegy csúcsa, jól jelzi, hogy a szövetség érdekképviseleti munkája nem kellőképpen hatékony.

Az extenzív halastavak akgtámogatása 2009. augusztus 31-ével megszűnt. Az ügyvezető szerint az érdekképviseleti szervezet nem vette tudomásul az idők szavát, nevezetesen, hogy a támogatások lehetőségeinek kereteit Brüsszelben határozzák meg. Ezzel kapcsolatban számtalanszor jelezték Brüsszeltől, hogy a halászati támogatás nem finanszírozható a mezőgazdasági és vidékfejlesztési alaphoz (EMVA), mivel az unióban a halászat nem része ennek, mivel önálló alappal rendelkezik (EHA). A szövetség vezetése ezt mind a mai napig nem hajlandó a súlyának megfelelően kezelni.

A magyar delegációk többször is tárgyaltak ebben a témában, kérve azt, hogy tegyék lehetővé a magyar halászat akgtámogatásának EMVA-keretből történő finanszírozását, amit azonban az illetékes brüsszeli bizottságok mereven elutasítottak.

A szövetség vezetése kezdeményezésére tett utolsó próbálkozásra adott brüsszeli írásbeli válasz is ezt erősítette meg. Ebben a tavaly decemberben érkezett válaszlevélben Stefan Leiner, a DG Environment osztályvezető-helyettese, a többi illetékes bizottsággal egyetvetve leszögezte, hogy konzultálva a Bizottság releváns intézményeivel lehetséges megoldások megtalálása érdekében a Bizottság intézményei elismerik, hogy az extenzív halastavakon a természetvédelmi céloknak megfelelő kezelés támogatása szükséges, különösen a Natura 2000 hatálya alá tartozó területeken. Ugyanakkor egyértelműen leírja, hogy az említett támogatás finanszírozása az EMVA-keretből nem lehetséges, annak jogi akadályai vannak.

Sztanó János ügyvezető igazgató

Sztanó János rávilágított arra, hogy a szövetség makacs ragaszkodása egy korábbi rossz döntéshez – nevesen, hogy a halászati támogatás forrásaként rossz keretet határoztak meg – eredményezte azt, hogy az ágazat elveszítette az akgtámogatást, hiszen az erről szóló jogszabályból az extenzív halastavak támogatása kimaradt. Ez a tény az egész ágazat számára évente 1,5 milliárd forint kiesést okoz. Ez azért is nagy probléma, mert a környező országok halgazdálkodói élvezik ezt a típusú támogatást, így a magyar tógazdaságok jelentős versenyhátrányba kerülnek a piacon. Ugyanakkor örömteli az a tény, hogy Brüsszel elismeri a hazai ágazat támogatási igényének jogosságát, így a megfelelő keret meghatározása és elfogadása után lehetővé válna az agrár-környezetgazdálkodási feladatok kompenzálása.

Puskás Nándor azzal egészítette ki az elmondottakat, hogy a két cég már 2008-ban felhívta a szövetség vezetőinek a figyelmét, hogy rossz úton jár az érdekképviselet. Sokáig, sok fórumon – igaz, csak szóban, de egyre hangosabban – mondták el véleményüket, hogy az ügy ilyen formájú menedzselése nem lesz sikeres. Fontos hangsúlyozni, hogy az ágazat akgtámogatásának eleve rossz költségvetési keretből történő igénylése okán az ideális megoldás az EMVA-keretből történő finanszírozás lenne,

am miután egyértelműen kiderült, hogy ez nem lehetséges még forrás-átcsoportosítással sem, feltétlenül szükség van olyan koncepció kidolgozására, amely biztosíthatja a támogatás megszerzését.

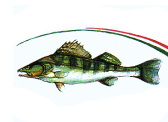
A vezérigazgató is úgy gondolja, hogy a program folytatására szüksége van minden halgazdaságnak, már csak azért is, mert jelenleg a még megkapott támogatással együtt is versenyhátrányban vannak a hazai termelők számos környező ország termelőivel szemben. A rossz vezetői

Puskás Nándor vezérigazgató

döntések negatív következményeit pedig a piacon éreztetik a szereplők. Nem véletlen, hogy a társaságtól néhány tíz kilométerre lévő szomszéd országban sem tudnak árban versenyezni, például a cseh cégekkel. A jelentős versenyhátrányt teremtő hazai közgazdasági környezet (amiben persze az akgt hiánya mellett más tényezők is fontos szerepet játszanak) piaci következményeit pedig nem kompenzálhatja még az erős közösségi és egyéni marketingtevékenység sem. A szövetség vezetésének felelőssége éppen abban van, hogy a tagok érdekeit és felhatalmazását szem előtt tartva, a rendelkezésre álló valamennyi információ és adat alapján olyan döntést hozzon, mely a legnagyobb esélyt teremti meg az agrár-környezetgazdálkodási támogatás megszerzéséhez. Az ügyvezetés ehelyett évek óta kockázatos, egyéni kezdeményezések mentén, időt húzva ötletelt, ezzel a támogatás megszerzésének esélyét minimalizálta, jelentette ki a vezérigazgató. A szövetség vezetésének érthetetlen(?) ragaszkodása a már többször elutasított koncepcióhoz nem felelős vezetői magatartás, mondta a vezérigazgató.

A két cég vezetése elkészített egy olyan koncepciót, amely mind jogi, mind finanszírozási szempontból reális alternatívát nyújt a támogatás megszerzésére, ezzel együtt szakmai szempontból is megalapozott, összhangban van a tógazdaságok természeti erőforrást megújító gazdálkodásával. Figyelembe véve a brüsszeli állásfoglalás(ok)at, forrásként az EHA-keretet jelöl-

ték meg egy, a korábbinál magasabb intenzitású nemzeti kiegészítéssel. A megalkotott koncepció a mára kialakult helyzetben optimális megoldást biztosít arra, hogy az akgtámogatás finanszírozása mellett az ágazat fejlesztéseihez és marketingtevékenységéhez szükséges források is rendelkezésre álljanak. A vezérigazgató csak ismételni tudja, hogyha eredetileg is az EHA-keretet jelölik meg forrásként, akkor ma semmi problémája nem lenne a magyar halászságnak, hiszen a szükséges összeget be tervezve a program automatikusan folytatható volt. De még időközben is lett volna mód a korrigálásra, hiszen 2006-tól többször is hangsúlyozta a brüsszeli fél, hogy a magyar halászati ágazat nem a megfelelő keretből igényli az akgtámogatást. Talán nem arra kellett volna törekedni, hogy a mi akaratainkat erőltessük rá Brüsszelenre, hanem tudomásul kellett volna venni az ő álláspontjukat. Ebben az esetben már a megoldás is megszületett volna, és nem vesztett volna el az ágazat másfél milliárd forintnyi támogatást.

– Legnagyobb problémának azt látjuk – emelte ki Puskás Nándor – hogy a már jogszabályban kihirdetett akgtámogatás való bekerüléshez, vagyis a program folyamatos fenntartásához nem maradt idő. Ráadásul az elnök úrral együtt a 2010. 1. 14-én tartott szakállamtitkári konzultáción jutott tudomásunkra, hogy a közgyűlésen zöld jelzést kapott előterjesztés hibás, és hiányos adatszolgáltatás miatt nem készült el, így Brüsszelbe ki sem küldték. Sőt, a félkész anyagot a fentebb hivatkozott brüsszeli levélben leírtak miatt visszavonták, és helyette egy, a szövetség tagjaival nem egyeztetett, valamiféle „halastó-ugaroltatási” verzió ötlete merült fel. Ez alapján kérdésessé vált, hogy a szövetségnek van-e jelenleg képviselhető, a tagság által is jóváhagyott szakmai koncepciója. A szövetség ügyvezetése – mint az a 2010. januári ülésen világosan kiderült – mereven elutasítja az általunk kialakított koncepció mindkét alapvető pillérét, vagyis mind a finanszírozási forrást, mind a szakmai tartalmat.

– Mindenki tudja és elfogadja, hogy ennek fenntartása pénzbe kerül. Korábban, amikor nem élt az akgtámogatás, nagy csatákat vívtak a tógazdák a természetvédekkel, sőt jogvitákra is sor került. Véleményünk szerint a halastavak társadalmi többletfunkcióinak többletköltségét szükséges volna megosztani. A haltermelők soha nem gondolták és most sem gondolják, hogy a költségvetés vagy bárki más teljes egészében átvállalja ezeket a költségeket, de az elvárható, hogy a költségekhez arányosan járuljanak hozzá az azok hasznát élvezők. Amikor az akgtámogatás működött, ez a konfliktushelyzet oldódott, mivel az ágazat szereplői tudomásul vették, hogy e tevékenységüket – legalábbis részben – elismerik. Fontos hangsúlyozni, hogy a támogatás megszűntével a természetvédelmi fenntartás többletköltsége, valamint a korlátozások hatásai továbbra is

A Halászati Lapokban megjelent „Pénzt kaphat a Hortobágyi Halgazdaság a tulajdonostól” című cikk kiigazítása

„A Hortobágyi Halgazdaság Zrt. 2003 óta önerőből nyereséges, tiszta és teljesen transzparens gazdálkodást végez úgy – a korábbi tulajdonos által rákényszerítve –, hogy az alaptevékenységhez kötődő gazdasági tevékenységen túlmenően, igen jelentős volumenű közhasznú feladatokat lát el. Ezen közhasznú tevékenység elsősorban vízgazdálkodási és természetvédelmi feladatok végzésének kötelezettségeként jelentkezik, melynek költsége Társaságunk számára évente meghaladja a 430 millió Ft-ot, jelentős mértékben hozzájárulva a vízügyi-területvédelmi költségvetéshez, tehermentesítve ezzel más ágazati szereplőket.

A Hortobágyi Halgazdaság Zrt. az önerőből (2002 óta Társaságunk sem a közhasznú feladatokhoz, sem bármi máshoz központi költségvetési támogatást nem kapott) végzett eredményes gazdálkodás, a közhasznú feladatellátás, a teljesen transzparens gazdálkodás okán fizetett adók, járulékok, a hortobá-

gyi régió legnagyobb munkahelyfenntartása és a fejlesztések révén végrehajtott jelentős mértékű állami vagyongyarapodás eredményeként, a Hortobágyi Nemzeti Park területén elhelyezkedve, mára a gazdasági szerepkörön messze túlmutató kiemelt jelentőségű Nemzeti értéket képvisel.

Ezen értékhalmoz fenntartásának jelentőségét és felelősségét felismerve a jelenlegi Tulajdonos által elismert részbeni kompenzáció esetleges megtérítése sem lenne teljes körű, a fennmaradó, de nem finanszírozott feladatok további jelentős hátrányt okoznak a piac többi szereplőjével szemben. Ez pedig továbbra is indokolja, hogy társaságunk aktív szerepet vállaljon az egész ágazatot érintő és megkérdőjelezhetetlenül jogos AKG támogatásának biztosításában. E téren az általunk hosszú idő óta kifejtett szakmai megalapozó munkával a döntéshozó és a többi érintett gazdálkodó munkáját kívánjuk elősegíteni.”

fennmaradnak – egészítette ki Sztanó János.

– Úgy gondolom, nem túlzok, ha azt mondom, hogy a tógazdálkodásnak van a legnagyobb agroökológiai értéke, s az ebből adódó jövedelemkiesése is – tette hozzá Puskás Nándor. – Az elmúlt ciklusban az akgtámogatás ennek az agro-ökológiai értéknek a fenntartását részben finanszírozta, s így a halászati ágazat egyik fontos támogatási forrása volt, amely beépült a halászati ágazat ökonómiai rendszerébe. Éppen ezért, ha ez a támogatás egyik napról a másikra megszűnik – talán sokan nem is gondoltak bele – az óriási pénzügyi problémát is generál az ágazat szereplői számára. Ez nem csak az ágazat fejlődését, hanem az eddig megőrzött komplex, gazdasági, természetvédelmi és társadalmi érték fenntarthatóságát is megkérdőjelezi. Hiszen ez az egyetlen hazai ágazata az állattenyésztésnek, amely a rendszerváltás után is megőrizte termelési potenciálját, s ilyen értelemben nemzeti kincsnek, értéknek is tekinthető. Fontos hangsúlyozni, hogy a halastavak olyan helyen épültek, mely területek más gazdasági hasznosításra alkalmatlanok, emiatt kiemelkedő jelentőséggel bírnak a vidék gazdasági erejének fenntartásában, a munkahelyek megőrzésében. Ez a tény megköveteli a döntéshozóktól a felelősségteljes gondolkodást.

Amint azt a beszélgetés elején az érdekképviseleti munka kapcsán már kifejtettük, nem csak az akgtámogatás nem megfelelő menedzselése okoz komoly problémákat az ágazat számára, folytatta Puskás Nándor. A teljesség igénye nélkül ezek közül ki-

emelhető a halászati ágazat jelentős részét érintő, piaci-gazdasági szempontból kezelhetetlen vízdíj problémákra, és ugyancsak megoldatlan problémát jelent a hazai halfeldolgozók hipermarketekhez viszonyított diszkriminációja. Továbbá nem tartják megfelelőnek a tagokkal és a társszervezetekkel való kapcsolattartást, a folyamatos információ-ellátást, -szolgáltatást.

A fent mondtak összefoglalásaként a két társaság vezetője hangsúlyozta, hogy az ágazat szereplőinek érdekeit szem előtt tartva feltétlenül szükséges egy, a jelenleginél sokkal hatékonyabban működő, egységes érdekképviselet biztosítása.

– A mára kialakult helyzetben úgy látjuk, hogy a Haltermelői Országos Szövetsége és TermékTanácsa jelen formában nem képes társaságaink érdekeit hatékonyan képviselni és a gazdálkodásunkat jelentősen befolyásoló központi döntések véleményformálásában eredményesen részt venni. Mivel számunkra a szövetség által folytatott irányvonal a sikertelenség igen nagy valószínűsége miatt nem elfogadható, így nem lenne tisztességes a részünkről, hogy az érdekképviseleti munkánkat a szövetség hiyatalos álláspontjával szemben végezzük. Így levonva a konzekvenciákat, más keretek között kívánjuk folytatni ezt a munkát. A két társaság a hazai halászati ágazat érdekeit szem előtt tartó ágazati szereplőként kész a közösséget szolgáló érdekekkel azonosulni, de ez csak objektív és tisztességes szándékok és tettek talájan tehető meg – zárta le a beszélgetést a Szegedfish Kft. és a Hortobágyi Halgazdaság Zrt. vezetője.

H. Gy.

Szükség van halászokra a természetes vizeken

„A hazai természetes vizek horgászati hasznosítása” címmel („A rablóhalászat beszüntetése a hazai természetes vizeken” alcímmel) a szolnoki városházán, rendeztek konferenciát február 17-én. A konferencia meghívott vendégei és előadói között Dr. Csoma Antal, a Körösi Halász Szövetkezet elnöke képviselte a szövetséget, s tartott előadást „A halászat jelene és jövőbeni lehetőségei” címmel.

Csoma Antal a természetes vízi halászat-horgászat 2008. évi fogási adatainak elemzésével kezdte előadását, majd szólt a természetes vízi halászat jelentőségéről. Arról, hogy a hal nem csupán élelmiszerforrás, de az egyik legegészségesebb ételünk is – miközben igen keveset fogyasztunk belőle. A magyar halászat ősi, tradicionális mesterség, ám napjainkra, a modern halászati technológia révén jelentősen szűkültek az ágazat foglalkoztatási lehetőségei. A kis ágazat szerepe ugyanakkor igen jelentős, hiszen a halászati tevékenység az egyensúly fenntartásának eszköze mind a haltársulásokon, mind a szélesebb ökoszisztémán belül. Olyan eszköz, amely lehetővé teszi a környezet minőségének javítását a pontyfélek és egyéb fehér halak fölös mennyiségű biomasszájának eltávolításával az erősen eutróf vízterületeken. A vízi környezet védelmének és kezelésének egy fontos eszköze, lásd az extenzív halastavi agrár-környezetgazdálkodási programot.

A halászat olyan tevékenység, amellyel javítható a rendelkezésre álló halfajok összetétele a horgászat és a turizmus szempontjából, a helyi gasztronómiai és idegenforgalmi érdekek miatt, s alapanyagot biztosít az őshonos halfajok szaporításában. Nem kicsi a jelentősége annak sem, hogy a természetes vízi halászok által megfogott, változatos fajösszetételű halzsákmanya halfeldolgozó üzemekben történő feldolgozás után vagy a kereskedelemnek átadva nagyobb választékot biztosít az ország lakosságának, mint a néhány halfajjal dolgozó tógazdasági haltenyésztés, haltermelés.

Az elnök bemutatta a természetes vízi halászatot és horgászatot terhelő hatásokat is. Így a vízszennyezés problémáját, vagy a kormoránnal, vidrával folytatott állandó küzdelmet. Adatokkal igazolta, hogy évente mennyi halat fogyasztanak a védett állatok, s további komoly terhet ró a vizekre az orvhorgászat és orvhalászat is. E témában külön is elhangzott egy előadást, de Csoma Antal is kiemelte azokat a szabálysértéseket, a néha a bűncselekmények határát is súroló tevékenységeket, amik a mi

Dr. Csoma Antal elnök

köreinkben is előfordulnak. Állami halászcsoportokkal, állami horgászcsoportokkal és területi engedéllyel rendelkező „kollégáink”, akik tilalmi időben halásznak, horgásznak a tiltott halfajokra, méreten aluli halat fognak vagy tiltott eszközökkel dolgoznak: gereblyéznek, elektromos halászatot folytatnak, szintén rapsicok. Ugyanilyen rapsicokodásnak számít, ha a horgász több másza halat fog ki értékesítésre, pláne, ha a haltelepítés után. Úgyszintén elítélendő cselekedet, ha a halász nem a törvényes úton értékesíti a kifogott halat. A jövőben szigorúan fel kell lépni ezek ellen!

Azon, hogy kell-e a halászat a természetes vizeken vagy sem, lehet vitatkozni. Az elnök mottóként Herman Ottónak, a 19. század polihistorjának a megalapozott állítását idézte: „A jól felkészült, a vízi környezetet fenntartó, a folyókat, tavakat gondozni tudó halászság kell a természetes vizekre. A halász ápolja, védi, jelenlétével oltalmazza a vizeket. Nem a halász a hal ellensége!”,

De a hivatásos halászok iránti szakmai követelményeket növelni kell! Rendkívül fontos megtartani a halásztradíciókat és halászdinasztiákat, mert a mélyebb szakma iránti szeretet akkor alakul ki, ha a szakma apáról fiúra száll. Már fiatal korban kialakul a természet, a víz szeretete, és egész életében megfelelően gondozza a rábízott területet, védi az ottani halállományt, hiszen sajátjának érzi azt.

A halászati tevékenységet szigorúan sza-

bályozni kell, meghatározni az adott területről kifogható halmennyiséget, az ott használható halfogó eszközök számát, minőségét, mennyiségét, egymástól való távolságát, és halászokként egyedileg meg kell jelölni az eszközöket. A halászok bevonása a monitoring rendszerbe nemcsak az értékesítésre fogott halak regisztrálását jelentené, hanem feljegyzésre kerülne az adott területen kifogott, illetve megfogott összes hal, fajra, méretre való tekintet nélkül akkor is, ha a hal visszahelyezésre kerül a vizekbe. Ezt a többletmunkát külön alapról kellene finanszírozni.

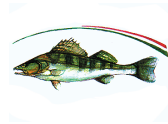
Az előzőekben felsorolt változásokat 2015-től kellene bevezetni, meghatározva, hogy az új a halgazdálkodási ciklusra csak azok kapnak lehetőséget sikeresen pályázni, akik vállalják a szigorú előírások teljesítését. Vissza kellene állítani a halászatról és horgászatról szóló törvényben meghatározott halgazdálkodási alap funkcióit, amely meghatározza annak forrásait is: állami horgász- és halászcsoportok, területbér, halvédelmi bírság, halgazdálkodási bírság. Az ily módon befolyt összeg

- 50%-át a természetes vizek halállományának pótlására,
- 40%-át halórzésre és a halvédelem feltételének biztosítására az állam tulajdonban lévő vizeken,
- 10%-át tudományos kutatások és monitoring rendszer fenntartására lehetne fordítani.

Ki kell jelölni azokat a halszaporító bázisokat, amelyek képesek az adott vízrendszereket megfelelő minőségű és mennyiségű ivadékkal, tenyészállal ellátni. Itt lehetne szaporítani a természetes vizekre jellemző tájfajtaikat. A halak kiszállítása állami kontroll mellett történhet. A természetes vizekbe több tenyészhal kihelyezése szükséges, ami csak állami beavatkozással valósítható meg. A most épülő vagy már megépített szükségvizek funkcióját ki kellene bővíteni vizes élőhely szerepkörrel is. Ez ugyan nem biztos, hogy közvetlen halászati, horgászati célt szolgálhat rövidtávon, de hosszú távon, állami segítséggel, bekapcsolhatók lennének a turisztikai programokba.

Csoma Antal bemutatta a halászok – horgászok közötti együttműködés lehetőségeit is. Ezek: az édesvízi halászat kihelyezési anyagot biztosít; együttműködés a halvédelemben, halórzásban; együttműködés az ivadékmérésben; együttműködés a vízszennyezés felmérésében és leküzdésében,

(Folytatás a 8. oldalon)

Hét év kell a talpra álláshoz

Örök emlék és élmény egy jól szervezett szakmai út. Tavaly szeptemberben a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa pontytenyésztő tagozata Lengyelországban, Olsztyn városában járt, ahol többek között arról is tájékoztatták a magyar vendégeket a lengyel kollégák, hogy miként élték túl a KOI-herpeszvírus okozta traumát. Szabó Krisztián, a Dinnyési Ivadéknevelő Tógazdaság vezetője a jegyzeteit értékelve elmondta, hogy sok tanulságot szűrhetünk le a lengyelek beszámolójából.

A KOI-herpeszvírus igen komoly károkat okozott a lengyel tógazdaságok pontyállományában, kezdte mondandóját a gazdaságvezető. Hogy honnan jött a vírus 2001–2002-ben, azt nem tudták megmondani a Gólysz kutatóintézet munkatársai. A kutatóintézet vezetője, Dr. Andrzej Pilarczyk nyitott volt a tájékoztatást illetően, korrekt, őszinte beszélgetésben és tájékoztatásban részesültek a magyar szakemberek.

Az egyik fontos megállapítás az volt, hogy a lengyeleknek a vírus tisztítása után

hét-nyolc évre volt szükségük ahhoz, hogy az eredeti termelési szintre visszakapaszkodjanak. Irányított szelekcióval sikerült kialakítaniuk olyan pontyállományt, amely ellenállóbb a vírussal szemben. Ez azt jelenti, hogy a ponty ugyan hordozza a vírust, de kevésbé betegszik meg. A tapasztalatok megismerése, átvétele azért is fontos, mert a lengyel tógazdasági rendszer hasonlít a magyarhoz. Szabó Krisztián szerint a halszállítás az egyik kulcskérdés. Körültekintéssel, a szabályok alapos betartásával

Szabó Krisztián

kell ezt a műveletet végezni, mivel itt fenyeget a legnagyobb veszély. Az intézet vezetője szerint hiába zártak el gazdaságokat szinte „hermetikusan”, a vírus mégis bejutott és kipusztította a pontyállományt. Feltehetően, hogy madarak által is fertőződhet a tó.

Korábbi információk szerint a vírusnak viszonylag melegebb időszakra van szüksége a terjedéshez, 17 Celsius-fokos vízhőmérséklet felett, hirtelen következik be a tömeges pusztulás. A lengyelek viszont azt tapasztalták, habár a pusztulás már 17 Celsius-fokos vízben megindul, ez nem tömeges, hanem folyamatos, az egész tenyészidőszakra elhúzódó. A lengyelek úgy próbálták kezelni a bajt, hogy polikultúrában tenyésztették a pontyot; ragadozót, amurt, busát helyeztek ki a tavakba, hogy a gyengébb egyedeket a ragadozók hasznosítsák. A tapasztalat az volt, hogy a betegség folyamatos lefolyású, ami azt jelzi, hogy a vírus fokozatosan szedte áldozatait. A vírus egyébként mindegyik halfajban megtalálható, de a ponty és a koi ponty az, amelyek meg is betegszik tőle. A betegség jelei jellegzetesek a kopoltyúin, a kültakarón, s az első jelek mintha oxigénhiányra utalnának, ami kora tavasszal igen ritkán következik be. A betegség túlzott nyálkatermeléssel kezdődik, később viszont épp az ellenkezője következik be. A halak „bőre” érdes lesz, a nyálkaréteg lecsupaszkodik, erőteljes pikkelyhullás tapasztalható. S nem kellemes látvány, hogy a hal szinte élve elrothad, először az úszók, majd a bőr is. Fekélyes tünetek mutatkoznak, a hal legyengül, s a kopoltyú is elhal, a szemek beesetté válnak. A halak csoportosan „kóvályognak”, pipálnak a vízben, úgyhogy a látvány elborzasztó.

A legelső védekezési módszer természetesen a szelekció. A gazdák a legéletképebb halakat szétválasztották a betegetől, ezeket szaporították, ami végső soron sikert is hozott. A tudatos tenyésztői munka hét-nyolc év alatt meghozta gyümölcsét, hiszen a vírusnak ellenálló egyedeket sikerült

Lengyelország halászata

A legtöbb uniós tagállamhoz hasonlóan Lengyelországban is csekély, 1 százaléknál kisebb a halipar hozzájárulása az ország gazdasági termeléséhez, ugyanakkor a halászatnak és a haliparnak a tengerparti területeken gazdaságilag és társadalmilag is jelentős szerepe van. Habár a halipar külkereskedelmi egyenlege negatív (-137,5 millió euró), a halipari termékek exportja a teljes élelmiszeripari export mintegy 10 százalékát teszi ki. A halipari ágazat megközelítőleg 30 ezer főt foglalkoztat, akiknek fele a feldolgozóiparban dolgozik.

A lengyel halászflootta éves fogása 225 ezer tonna volt 2001-ben. A halászat elsősorban a Balti-tengeren folyik. Mintegy 400 kutter (15–50 méter hosszúságú) és 860 halászhajó (15 méternél kisebb hosszúságú) halászik a lengyel vízeken. 2001-ben a fogás a Balti-tengeren 156 500 tonna volt (főleg spratt, hering és tőkehal). A mélytengeri halászflootta hajóinak száma – amely az Antarktisz környékén, a Falkland-szigetekenél és a Bering-tengeren is halászik – az utóbbi években jelentősen csökkent, és a flotta 2004 elején mindössze három hajóból állt. A hajók átlagos életkora magas (30 év), habár néhány kuttert korszerű berendezések beépítése révén modernizáltak. A lengyel halászflootta 5400 halászt foglalkoztat.

Lengyelországban több mint 1000

halgazdaság, illetve édesvízi halászati hely működik. Körülbelül 300 helyen pontyot, 150 helyen pedig szivárványos pisztrángot tenyésztenek. A halgazdaságok által termelt hal mennyisége megközelítőleg 35 500 tonna, értéke mintegy 72 millió euró. Pontyból évente 22 ezer tonnát, szivárványos pisztrángból 11 ezer tonnát termelnek. Ezen kívül lazac- és pisztrángtermelés is folyik újratelepítési célokra, az ipari halászat, illetve a kedvtelésből folytatott horgászás támogatása céljából. A lengyel folyók, tavak és víztározók területe 600 ezer hektár, ahol ipari halászat, illetve kedvtelésből űzött horgászás folyik. A halászzal foglalkozásszerűen foglalkozó halászok évente körülbelül 5000 tonna édesvízi halat fognak, míg a kedvtelésből halászók – főleg horgászok – hozzávetőleg 40 ezer tonnát. A halgazdaságokban és az édesvízi halászatban 4500 fő dolgozik.

Néhány év óta a halfeldolgozó ipart a nagy növekedési ütem jellemzi. Az ágazat jelenleg a lengyel élelmiszeripari termelés 2 százalékát adja. 2003 végén 340 halfeldolgozó üzem működött Lengyelországban. A halfeldolgozó ipar teljes termelése hozzávetőleg 273 ezer tonna. A fő termékek a halkonzervek, valamint a friss és fagyasztott halfilé. Az ágazat körülbelül 14 000 főt foglalkoztat.

(Forrás: Eurostat)

↳ létrehozni. A kutatóintézetben sem tétlenkedtek: keresztezéssel is próbálkoztak. Bár lehet, hogy éppen azzal hozták be a vírust, hogy koi pontyot kereszteztek tógazdasági ponttyal. Több kísérletnél is kiderült, hogy bizonyos fajták keresztezésével sokkal ellenállóbb egyedek jöhetnek létre. Vannak populációs különbségek: bizonyos fajták elpusztultak a tóban, mások viszont életképeseknek bizonyultak.

A lengyel kormány nem tudott segítséget adni a tógazdáknak, csak önerőből szenvedték el a károkat, finanszírozták a kutatásokat. Konkrét számok ugyan nem hangoztak el, de sejteni lehet, hogy igen komoly anyagi kár érte a gazdákat a halpusztulás révén. Volt olyan tógazdaság, ahol teljesen kipusztultak a halak (zárójelben: Japánban egy hét alatt 12 ezer tonna ponty pusztult el). A kárfelmérést az is nehezítette, hogy nem csak hirtelen, nagy tömegű pusztulás zajlott, hanem folyamatosan jelen volt a tóban és szedte áldozatait a vírus. A vírus három-négy év alatt jutott el az ország keleti részéből a középső, majd a nyugati régióig. Lengyelország jóval nagyobb Magyarországnál, nálunk valószínűleg gyorsabban menne végbe ez a folyamat. A lengyelek szerint a már említett szállítási hiányosságok miatt fertőződött meg az egész ország, későn vették észre a vírus jelenlétét.

A tájékoztató az első kérdés az volt, hogy mit tettek első lépésként a védekezés érdekében? A tudatos szelekción kívül a kutatók elkülönítették a vírust, ám megnehezítette a munkát, hogy ma sincs biztos védekezési lehetőség a vírus ellen, amely ráadásul gyorsan mutálódik. Gyorsan alkalmazkodik, változik, s találtak olyan törzset, amely már az aranyhalat, a kárászt is megbetegíti. Ugyanakkor volt olyan állomány, amely a betegség jeleit mutatta, de nem tudták a vírus jelenlétét kimutatni. Ennek ellenkezőjét is tapasztalták, vagyis a tüneteket alig felmutató állományból kimutatták a vírust. Tehát a vírus meghatározása is nehéz. Az első megfigyelések szerint a veszély nem csak tavasszal, hanem ősszel is nagy, amikor egy lehűlés, majd hirtelen felmelegedés bekövetkezte után is jelentkezik jelentős pusztulás. Ezt azzal magyarázzák, hogy amikor már kicsit ellenállóbb a populáció, és sok túlélő egyed van, akkor a hideg következtében a legyengült szervezet ellenállása tovább csökken, így további kórokozók támadják meg az egyedeket. A másodlagos kórokozók miatt 12–13 fokos vízben is pusztulhatnak a halak. A vírus megjelenése után természetesen sokkal szigorúbban ügyeltek a szállításokra.

A vírus a téli fagyot nem bírja, így a kutatóintézetben is csak élő hallal foglalkoz-

nak. A fagyasztott mintából nem tudták kimutatni a veszélyes kórokozót, két-három éves kifagyasztás elegendő az izolációra, ám ennyi kiesés nagy kárt okoz egy-egy gazdaságnál. A tapasztalatok összegzésénél Szabó Krisztián kiemelte, hogy a vírus folyamatos mutálódását figyelembe kell venni. A kiutat is mutatja, hogy a vírus a koi és a normál pontyállományt veszélyezteti, itt okoz tömeges elhullást. A karanténnozás és a szállítás miatt fontos tudni, hogy a többi halfaj is hordozza a vírust, így át is vihető. S a vízi madarak is lehetnek közvetítők, bár ezt nem tudták még bizonyítani. A betegség lefolyása, a halak reakciója kapcsán megállapítható, hogy már 17 Celsius-fok fölött gyors a vírus terjedése, majd a betegség lefolyása; egy-két napon belül tömeges a pusztulás. A lengyeleknél viszont nem mindenütt ez történt, volt, ahol egész évben szedte áldozatait a vírus, az állomány nem egyszerre hullott el. Ami a védekezést illeti, a ragadozóknak nagyobb szerepet kell adni a pontyos tavakban is.

Hét év alatt sikerült a termelési rendet visszaállítani a lengyel tógazdaságokban, tehát el kell gondolkodni azon is, hogy a pontyot milyen más halfajjal lehet – nem kiváltani, mert erre Magyarországon nincs lehetőség, de – pótolni, kiegészíteni, mondta végezetül a cégvezető.

H. Gy.

Szükség van halászokra a természetes vizeken

(Folytatás a 6. oldalról)

káros hatásainak csökkentésében. Ugyancsak van mód az együttműködésre a kormány-kérdés rendezésében; a környezetvédelem és természetvédelem terén, biztosítani a szeméttmentes környezet kialakítását. Közös elősegíteni egymás megfelelő informáltságát, képzését, továbbképzését. Megismerni és megismertetni mind a halászat, mind a horgászat magyarországi, európai és világtendenciáit. Bővíteni kell az ismeretanyagot, a saját és egymást zavaró problémák feltárását, meg kell keresni a mindkét fél számára elfogadható megoldásokat.

A természetes vízi halászatot az Európai Unió Halászati Alapja (EHA) is támogatja, mondta végezetül az elnök. A támogatás célja:

- a természetes vízi halászat hagyományainak megőrzése;
- a halászati eszközök, felszerelések korszerűsítése;
- biztonságos munkakörülmények megteremtése;
- higiéniai, termékminőségi fejlesztés;
- környezetre gyakorolt pozitív hatás.

Tehát a természetes vízi halászat az unióban sem megszüntetésre ítélt ágazat! Ésszerű kompromisszumokkal, egymást segítve meg kell, hogy férjen egymás mel-

lett, hosszú távon, a halászat és a horgászat, a halász és a horgász!

Az előadások utáni sajtótájékoztató az alábbi mondatok hangzottak el, illetve jelentek meg az MTI hírportálján: „Sürgősen rendet kell tenni a halászat és horgászat jogi szabályozásában, mert az elmúlt harminc évben ötödére csökkent a magyarországi természetes vizek halállománya, a jogszabályok módosítása még az idén elkezdődhet – jelentette ki *Bánki Erik*, a parlament sport- és turisztikai bizottságának fideszes elnöke Szolnokon. A jelenleginél szigorúbb előírásokra van szükség és megerősített hatósági felügyeletre – mondta politikus egy szolnoki konferencia utáni sajtótájékoztató. A változtatások részleteiről szólva kijelentette: a súlyosabb kihágást elkövetőket örökre el kell tiltani a halászatról, illetve horgászatról, a halászatból élők számára pedig meg kell szabni egy kvótát és megtiltani, hogy a halak ívási idejében halásszanak, illetve horgásszanak. Elengedhetetlen, hogy az őshonos halállományt telepítéssel gyarapítsák, illetve megóvják a természetes szaporodóhelyeket – tette hozzá. Az országgyűlési képviselő hangsúlyozta: a konferencia utáni sajtótájékoztató az elnök, hogy talán az utolsó pillanatban vagyunk, amikor még megmenthetők Magyarország természetes vizei és azok faunája. Ráadá-

sul ez nem csupán a mintegy 350 ezer hazai horgász, hanem a családtagjaikat beleszámolva több mint egymillió ember, sőt az egész társadalom érdeke – értelt a politikus, és utalt rá, hogy Európa-szerte nagy a horgászturizmus iránti fizetőképes kereslet.”

A konferencián előadóként részt vevő *Soltész Miklós* (KDNP), az Országgyűlés ifjúsági, szociális és családügyi bizottságának alelnöke rámutatott: tarthatatlan, hogy a természetes vizek közelében élők többsége nyomorog, és ezeken a vidékeken a bűnözés is meghaladja az országos átlagot. Megoldást jelentene erre – folytatta –, ha e vidékek vonzóbbá tételével az eddig külföldön nyaraló magyarok egy része is itt költené el pénzét. Az élővizek védelme a közmunkaprogram része lehetne – javasolta Soltész Miklós, hozzátéve, a következő kormány egyik elsődleges teendője a halászat és a horgászat jogi hátterének rendezése, ez tomphatná az évtizedes halász-horgász ellentétet. Ehhez az érintett önkormányzatokra kell bízni a folyók, természetes tavak és holtágak kezelését – tette hozzá *Szalay Ferenc* (Fidesz), Szolnok polgármestere.

A konferencia résztvevő végezetül megállapították, hogy a természetes vizeken szükség van a halászokra és a halászatra.

h-n